

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

ДО
Г-Н АТАНАС ПЕКАНОВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-
ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
УПРАВЛЕНИЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ СРЕДСТВА

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-
ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА
Иск.М 434
Дата 23 AUG 2021

СТ А Н О В И Щ Е О Т БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

Относно: *Актуализирана версия на Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България, юли 2021 г.*

УВАЖАЕМИ Г-Н ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Във връзка с актуализираната версия на Националният план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ), юли 2021 г., Българска търговско-промишлена палата (БТПП) изразява следното становище:

Още при провеждане на процедурата за обществено обсъждане на План за възстановяване и устойчивост на Република България, БТПП изрази становище, в което отчете позитивно факта, че Плана е съобразен с актуални бъдещи тенденции, а именно пост-ковид периода, съпровождащ Зелената сделка, стимулиране на иновациите и свързаността на компаниите и институциите. Също така отбелязахме, че страната ни остава на последно място по индекса за цифрова икономика и обществото (DESI) на ЕК, както и заема някои критични места по конкретни индикатори в редица класации на водещи изследователски центрове и международни организации.

Със заложените в Плана цели България трябва да гони по-високи темпове на развитие ако искаме да достигнем благосъстоянието и икономическият растеж на останалите Европейски държави.

БТПП оценява положително това, че някои от нашите предложения са взети предвид при актуализирането на НПВУ, но считаме, че все още има нужда от допълнителна преработка, която ще доведе до неговото оптимизиране и подобряване.

Бележки по конкретните раздели:

1. Иновативна България

1.1. Образование и умения:

В НПВУ е заложена реформа във висшето образование. Някои от заложените цели в реформата са стимулиране на модернизацията на висшите училища и създаването на условия за активна научно-изследователска дейност. Считаме, че за да бъдат изпълнени част от заложените цели е необходимо да се инициира промяна в правната уредба, като се измени ПМС №61/02.04.2020 г., което налага забрана на висшите училища да участват в капитала на търговски дружества. Постановлението ограничава висшите училища, като им дава право да участват само в капитала на дружества за стопанска реализация на резултати от извършените научни изследвания и създадените обекти на интелектуална собственост. Сегашното постановление се явява ограничаващо за възможностите за инвестиции и разширение на материалната им база. Наложените норми за императивно точния предмет на дейност на търговските дружества, в които те могат да участват, на практика ги прави по-малко конкурентноспособни. Това ограничава и възможностите им за публично-частно партньорство.

1.2. Научни изследвания и иновации:

Предвидено е да се финансира създаването на мрежа от изследователски университети, но тази мярка по-скоро следва да е насочена към създаването на съвместни обединения на университети, научни институти и предприятия (под формата на иновационни клъстери, центрове за трансфер на технологии и др.), като се подкрепи създаването на иновации, както и закупуването на ДМА и ДНА, които да се използват като споделена инфраструктура.

1.3. Интелигентна индустрия:

Предлагаме в проектен фиш 8, Фонд 1 – Растеж и иновации, да се добавят критерии за оценка на проектните предложения, които реално да отчитат ефективността от работа на предприятията-кандидати, като:

- повишаване количеството продукт на работник и служител с 20%;
- намаляване на енергията, ползвана за количество продукт с 20%;
- постигане съотношение експорт/вътрешен пазар от 20/80 до 40/60.

Тези критерии ще дадат възможност на предприятията сами да преценят как да инвестират средствата и какво да закупят, за да постигнат набеязаните цели, без да бъдат ограничавани в рамките на определен кръг ДМА или ДНА, които да могат да придобият.

2. Зелена България

2.1. Биоразнообразие

Предизвикателствата, пред които сме изправени като изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и недостига на ресурси са от основно значение за нашето общество. Необходими са спешни мерки в тази посока, за да се опазят природните ресурси, да се спре изчезването на застрашени видове и да се подобри качеството на живот. Възникването на конфликти в областта на околната среда са все по-често срещани в България. Първите стъпки, които трябва да направим са в посока за бързото разрешаване на тези конфликти.

С прехода към климатично неутрална Европа, пред страната ни ще се създадат и редица социални конфликти, които пряко засягат и екологията. Медиацията има все по-важна роля при бъдещите промени в структуроопределящите отрасли, в определени райони, на страната.

Предлагаме да бъде създадена дигитална платформа за разрешаване на конфликти в областта на опазването на околната среда и биоразнообразието, чрез която да се идентифицират проблемните точки и зони, както и да се подават сигнали от бизнеса и гражданите.

Необходимо е да се стимулира алтернативното разрешаване на екологични конфликти чрез медиация, за да се съкратят сроковете, като по този начин се минимализира негативният ефект върху природата и съответно ще се

облекчи съдебната система. Чрез екомедиацията ще се създаде възможност страните не само да разрешават конкретен спор, но и да създадат възможност за бъдещо партньорство, което да доведе до взаимни икономически ползи.

Считаме за важно и използването на медиация при разрешаване на административни спорове, включително и в областта на околната среда и биоразнообразието. Според Палатата, също е необходимо провеждането на широка маркетингова кампания сред гражданите, бизнеса, административните органи и адвокатските колегии, която да стимулира използването на алтернативните форми за разрешаване на конфликти, в т.ч. арбитраж и медиация, не само заради по-ниските такси, но и значително по-кратките срокове, които са изключително важни при евентуални инвестиционни намерения.

3. Свързана България

3.1. Дигитална свързаност

Оценяваме високо заложените цели за Подобряване на покритието в населените места, с фокус към периферни, слабо населени райони. В момента значителни части от България са без достъп до интернет и покритие. С изпълнение на заложените цели ще се намали цифровото неравенство между отделните райони в страната, което е и една от предпоставките за обезлюдяване на селските райони.

Предлагаме да бъде изготвена подробна карта за информационната свързаност на България. Чрез картата всички граждани ще могат да получават лесен достъп до информация във всяка точка на страната какво покритие има.

3.2. Транспортна свързаност

Настояваме за по-мощна модернизация на гарови централизации по направленията Мездра – Горна Оряховица; Горна Оряховица – Каспичан и Карнобат – Синдел. В плана се модернизират единствено изключително остарялото осигурително оборудване в част от гарите, като предложението ни е модернизацията да обхване и останалото остарялото оборудване на възраст около 40 години, което също е с изтекъл ресурс.

Предложението е насочено към следните гари по посочените по-горе 3 направления:

- маршрутно-компютърни централизации на 15 броя гари (Мездра, Роман, Кунино, Карлуково, Червен бряг, Телиш, Горни Дъбник, Долни Дъбник, Ясен Плевен запад, Плевен, Пордим, Левски, Павликени и Ресен).
- маршрутно-компютърни централизации на 9 броя гари (Джулюница, Стражица, Славяново, Попово, Дралфа, Търговище, Хан Крум, Шумен и Мътница).
- маршрутно-компютърни централизации на 10 бр. гари (Юнак, Величково, Дългопол, Комунари, Аспарухово, Търнак, Дъскотна, Завет, Подвис, Лозарево).

Налице е висок риск от възникване на инциденти и произшествия, както и от блокиране работата на цели гарови комплекси. С модернизацията ще се повиши както сигурността, така и автоматизацията, следователно значително ще се редуцира броя на инцидентите и произшествията предизвикани от отказ на осигурителна техника. Ще се намалят разходите и необходимостта от служители по поддръжка и експлоатация на съоръженията.

Към проектен фиш 19 настояваме да се добавят за финансиране и следните проекти:

- Изграждане на оптична кабелна мрежа и цифрова телекомуникационна апаратура в участък Русе – Каспичан - Синдел – Варна.
- Акустични системи за мониторинг на железния път. Системите могат да се монтират на критични участъци в дефилета (р. Искър и р. Струма) и проходи, където има голяма вероятност от свлачища и провалявания на железния път, контактната мрежа и осигурителната техника.
- Пътнически информационни системи за перони, чакални, подвижен състав и мобилни приложения. Системите трябва да обхванат всички гари и спирки по основните направления, крайградските райони на столицата и други големи градове.

Настояваме за промяна на параметрите в проектен фиш 22 за 20 мотриси за БДЖ– Пътнически превози, като максималната скорост на подвижния състав се повиши от 160 км/ч на 200 км/ч. Част от настоящите и бъдещи модернизиращи направления позволяват движение на подвижния състав със скорост по висока от 160 км/ч. Композициите да са оборудвани с Baseline 3 (бордово оборудване част от системата ERTMS).

В предходно свое становище БТПП изрази несъгласие с предложението за премахване на проект „Изграждане на интермодален терминал - Горна Оряховица“ от частта за транспортната свързаност в Националния план за възстановяване и устойчивост.

Изграждането и модернизиранието на транспортната инфраструктура е структуроопределящо за развитието на индустрията в Северен централен регион на планиране. С изграждането на терминал на стратегическо място като района на Горна Оряховица ще се намали ефектът от прогресивното изоставане по отношение на транспортната инфраструктура в Северна България.

Мястото на терминала е стратегическо и засяга товаропотоци, идващи от север и от юг, като терминалът е разположен на възлово място (до най-голямата гара в Северна България и на Коридор №9). Терминалът е с ключово местоположение между градовете София и Варна. През терминала преминават товаропотоци от Западна Европа, като те са в направление Букурещ – Русе – Горна Оряховица – София/Стара Загора – Истанбул.

Интермодалният терминал ще подобри интермодалността и транспортните връзки на предприятията от Горна Оряховица, Велико Търново, Лясковец, Севлиево, както и бъдещият нов завод за електромобили в района на град Ловеч. Северен централен район е с близо 7,5% дял от БВП за страната.

Терминалът ще се изгради в непосредствена близост до летище Горна Оряховица, което се предвижда да се приспособи за карго превози. Това ще позволи терминалът в една перспектива да обедини в себе си и въздушен товарен трафик. На летище Горна Оряховица има организирано митническо бюро, което ще позволи по-бързото въвеждане в терминала на услугата по митническо освобождаване на товарите.

Според БТПП е необходимо да бъде положена сериозна подкрепа във връзка с цифровата трансформация на българския бизнес и в частност трансформиране от традиционна към онлайн търговия и/или продажби зад граница.

БТПП иска да обърне внимание и на нуждата от предвиждане на допълнителни икономически мерки в подкрепа на туристическия бранш, който е един от най-силно засегнатите от продължаващата пандемия от COVID-19.

Предлагаме да бъде създаден Гаранционен фонд като инструмент, с който ще бъде изградена стабилност и доверие на обществото към туроператорите и туристическите агенти (ТО/ТА). Това доверие ще спомогне за защитата на потребителските средства, ще гарантира спокойствие и увереност на ползвателите на туроператорски услуги, ще насърчи потребителското им търсене и създаването на качествен туристически продукт. Считаме, че създаването на фонда ще способства за оздравяването на българският туристически бранш, като регулира пазара на туристическите субекти и дейности и гарантира участието на икономически дееспособни фирми. По този начин ще бъдат поддържани работни места пряко и косвено, както и ще се развият и поддържат съпътстващи браншове като телекомуникациите, дигиталните компании, рекламните компании, екскурзоводите, местата за настаняване и изхранване, транспортните компании и др.

Идеята е гаранционния фонд да започне да осигурява реално покритие върху оборотите на ТО/ТА от 31.03.2022 г. До тогава туристическият бранш би трябвало да се е стабилизирал и да е ясно какви обороти трябва да се гарантират. По този начин се избягва и изпразването на Фонда от участници, които биха фалирали през 2021 г. вследствие на тежката криза причинена от КОВИД-19. Началният капитал, който гарантира услугите и средствата на пътниците, се набавя от държавата (ББР, МИ, МФ или друга институция) за период от 5- години и е в размер на 20 млн. лв. Тази сума не е нужно да е налична, нужни са гаранции за нея. След изтичането на периода от 5- години във Фонда би следвало да има наличен достатъчен капитал от събраните годишни премии, с който да се осигури необходимото покритие на оборотите.

С подобен Фонд ще бъдат решени бъдещи проблеми от кризисно естество, свързани с обявяването на несъстоятелност на туроператорите. Предстои и процедура към България, при липса на такъв Фонд за гарантиране на пътувания, от страна на ЕК. По силата на Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25.11.2015 „държавите членки следва да гарантират, че пътуващите, които купуват туристически пакет, са напълно защитени в случай на несъстоятелност на организатора. Държавите членки следва да гарантират, че установените на тяхна територия организатори

предоставят обезпечения за връщане на всички суми, заплатени от пътуващите или от името на пътуващите, и, доколкото туристическия пакет включва превоз на пътници, за репатриране на пътуващите в случай на несъстоятелност на организаторите“.

БТПП остава на разположение със свои експерти и е готова да съдейства на държавните институции при обсъждане и формулиране на политики, които да допринесат за подобряване на предприемаческата дейност и качеството на живот за гражданите и у нас, с които да се облекчи бизнеса и гражданите, следвайки целите на Плана.

С уважение,

Цветан Симеонов
Председател на УС на БТПП

